

هشدارهای پیاپی رهبری و مخاطراتی که جدی گرفته نشد

چگونه «سزارین» کابوسی برای کاهش جمعیت ایران شده است؟!

اگر در نظام پزشکی کشورمان تا به امروز، صرفاً و صرفاً حقایق مربوط به عوارض متعدد و بلندمدت سزارین را برای مادران تشریح می‌کردیم و از ده‌ها و صدها عوارض قطعی و احتمالی سزارین برای جامعه مادران پا به ماه خود می‌گفتیم، امروز شاهد نرخ 50 درصد سزارین مادران باردار در کشورمان یعنی معادل 3 برابر استاندارد جهانی آن (حتی بالاتر از نرخ ایالات متحده و کشورهای اروپایی!) نمی‌بودیم ...

گروه اجتماعی «خبرگزاری دانشجو»: رهبر معظم انقلاب در دیدار روز گذشته خود با مسئولان جمعیت مامایی علاوه بر تأکید مجدد بر ضرورت توجه ویژه به مسئله «تکثیر نسل و جلوگیری از کاهش جمعیت» نسبت به خطر جدی دیگری در این حوزه هشدار دادند.

هشدار رهبری مربوط به مخاطرات «وضع حمل‌های غیرطبیعی» و اثر مستقیم و منفی این مسئله بر کاهش جمعیت بود و این نکته دقیقاً همان خطری است که طی دو دهه اخیر با حرکتی کاملاً خزنده و مستمر تبدیل به کابوسی برای جمعیت کشور شده است؛ اما چطور؟!

باید با صد فسوس گفت که در حال حاضر وضع حمل‌های غیرطبیعی یا به اصطلاح رایج آن «**سزارین**» در نظام پزشکی و درمانی ما، تبدیل به رویه‌ای غالب، فراگیر و البته مقبول شده است؛ به گونه‌ای که بنابر آمارهای رسمی اعلامی از سوی وزارت بهداشت، حدود 45 تا 50 درصد از مجموع زایمان‌ها در سطح کشور به‌صورت سزارین انجام می‌شود و البته این میزان روز به روز در حال افزایش و به تبع آن درصد زایمان‌های طبیعی، روندی نزولی را شاهد است.

اما اینکه دقیقاً سزارین و افزایش میزان آن در میان جامعه مادران، چگونه در میزان رشد جمعیت کشور تأثیر مستقیم و محسوس دارد، حکایت تلخ و قابل تأملی دارد و چرایی این موضوع که به چه دلیل طی سالیان اخیر، میزان سزارین افزایش فزاینده‌ای داشته نیز داستان پردرد دیگری است که در ادامه به‌صورت مختصر به تبیین این مسئله خواهیم پرداخت اما اصل ماجرا ...

در نظام پزشکی و درمانی امروز کشور، عمل «**سزارین**» به‌عنوان یک عمل ساده و راهکاری مقبول از سوی پزشکان حوزه زنان به اکثر مادرانی که در شرف وضع حمل هستند، توصیه می‌شود و در جمعیت پزشکان متخصص این حوزه نیز تلاش وافر در راستای ترغیب و تشویق زنان باردار برای تن دادن به سزارین انجام می‌شود و از سوی دیگر «**زایمان طبیعی**» به‌مانند هیولایی که جان مادر و نوزاد را به مخاطره می‌اندازد و ثمری جز درد غیرقابل وصف با خود به همراه ندارد(!؟) معرفی می‌شود.

چه بسیار مادرانی که در طول 9 ماه دوران بارداری خود که تحت مراقبت و نظر یک پزشک متخصص زنان و زایمان بوده‌اند، دائماً چهره‌ای زشت و دردناک از وضع حمل طبیعی در جلوی چشمانشان ترسیم شده و در وصف سزارین و محاسن آن چه داستان‌ها که نشنیده‌اند؛ همچنین توصیه‌هایی از این دست که «**چه لزومی دارد که مادر برای وضع حمل، درد طولانی و**

کشنده (!! زایمان طبیعی را تحمل کند و با یک عمل ساده و کوتاه به نام سزارین می‌توان نوزاد خود را به آغوش گرفت!!)» تعبیر و وصف‌هایی آشنا با گوش مادران ایرانی شده است.

اما تمام ماجرای این تراژدی به همین جا ختم نمی‌شود؛ در بسیاری از موارد نه تنها که از سوی پزشکان معتمد، کوچک‌ترین تلاش و حرکتی برای ترغیب مادران باردار تحت مراقبت برای زایمان طبیعی انجام نمی‌شود بلکه هزار و یک دلیل موجه و غیرموجه با هدف خطرناک نشان دادن زایمان طبیعی و ناممکن بودن آن در گوش این مادران در انتظار فرزند، نجوا می‌شود و در چنین فضایی، اگر اندک تمایلی نیز برای وضع حمل طبیعی در بین این دسته از زنان وجود داشته باشد، با اقامه انبوهی از ادله پزشکی (!؟)، آن روزنه امید به انجام زایمان طبیعی نیز کور و بسته می‌شود.

اما به واقع نیز آیا سزارین فرشته نجات مادران برای رهایی از درد وضع حمل طبیعی است؟! و آیا زایمان طبیعی نیز واقعا این‌گونه که در نظام سلامت ما معرفی می‌شود، سخت و زجرآور و نامطلوب است و سزارین مقبول و معقول؟!!

خیر؛ باید با صدای بلند و رسا فریاد کنیم: خیر ... باید با شجاعت تمام به تمام زنان جامعه خودمان بگوییم که متأسفانه نظام سلامت ما در حق شما مادران امروز و فردا، خیانت کرده و تصویری زیبا اما دروغین از سزارین و تصویری زشت و دروغین از زایمان طبیعی در برابر دیدگان شما ترسیم کرده است.

امروز باید شجاعت بیان این واقعیت را داشته باشیم که نظام درمانی ما در حوزه زنان و زایمان بنابر برخی دلایل (که در ادامه به گوشه‌ای از آن اشاره خواهد شد) در خصوص عوارض عمیق و بسیار وخیم سزارین به زنان دروغ گفته و یا شاید بهتر است بگوییم حقیقت را نگفته و کتمان کرده است.

آری؛ اگر در نظام پزشکی کشورمان تا به امروز، صرفاً و صرفاً حقایق مربوط به عوارض متعدد و بلندمدت سزارین را برای مادران تشریح می‌کردیم و از ده‌ها و صدها عوارض قطعی و احتمالی سزارین برای جامعه مادران پا به ماه خود می‌گفتیم، امروز شاهد نرخ 50 درصد سزارین مادران باردار در کشورمان یعنی معادل 3 برابر استاندارد جهانی آن (حتی بالاتر از نرخ ایالات متحده و کشورهای اروپایی!) نمی‌بودیم.

بله؛ با کمال تأسف و البته شرمندگی باید بگوییم که در خصوص ترویج و تبلیغ سزارین و ترغیب مادران به این عمل، فاکتوری به نام «منفعت‌های مالی» در این نظام نقشی پررنگ و پرتأثیر داشته و چه بسیار پرونده‌های زایمانی که باید در قالب وضع حمل طبیعی به سرانجام می‌رسیده اما سرانجام محتوم آنها به واسطه نقش منفعت‌های مالی به سزارین ختم شده و صدا البته نمی‌توانیم چشم خود را بر عواید مالی بین 2 تا 6 میلیونی برخی از متخصصان حوزه زنان و زایمان از بابت انجام هر عمل سزارین و تأثیر این امر بر ترغیب کردن مادران به سزارین را ببینیم.

چرا باید زنان جامعه ما این حقیقت را ندانند که در بسیاری از موارد که تحت مراقبت پزشک متخصص بوده‌اند و با وجود مهیا بودن شرایط جسمی و فیزیکی مادر برای زایمان طبیعی به‌خاطر برخی چشم‌داشت‌ها به عواید مالی حاصل از سزارین، مادران از زایمان طبیعی بیم داده شده‌اند و حتی از طرح احتمال مرگ مادر و نوزاد نیز برای مجاب کردن آنها به قبول سزارین مضایقه نشده است! و چه بسیار از مواردی که پزشک به شدت مادر را از انجام زایمان طبیعی با هزار دلیل بر حذر داشته اما به دلیل اندک آگاهی مادر نسبت به عوارض شدید سزارین، وی به توصیه و تجویز یک پزشک در این خصوص اکتفا نکرده و با مراجعه به پزشک معتمد دیگری، در نهایت صحت و سلامت، فرزند خود را با زایمان طبیعی به دنیا آورده است.

آیا مادران جامعه ما این حق را ندارند که سوال کنند چرا برخی از پزشکان معتمد و متخصص زنان و زایمان کشورمان از عوارض شدید سزارین برای آنها در کنار داستان‌های زیبا اما دروغین سزارین نگفته‌اند؟! چرا از مخاطراتی که جان مادر را در عمل سزارین تهدید می‌کند، نگفته‌اند؛ چرا از عوارضی مانند اینکه میزان خون از دست رفته در حین عمل سزارین حدود دو برابر زایمان طبیعی است، امکان آسیب شدید مثانه و روده‌ها، عفونت‌های رحمی و دستگاه ادراری، عوارض ناشی از اعمال جراحی و بیهوشی همراه با بستری‌های طولانی‌مدت پس از زایمان، دردهای مضمّن و مستمر ناحیه شکمی، کمردرد و اختلالات روانی و پریشانی، نازایی، چسبندگی احشا و ... برای مادران ما نگفته‌اند.

چرا از آسیب‌های که به واسطه سزارین نوزادان پاک و معصوم این دسته از مادران را تهدید می‌کند، نگفته‌اند و اینکه چرا از موارد متعددی از فلج اعصاب بازویی، شکستگی جمجمه و سایر استخوان‌های نوزاد حین سزارین، مشکلات تنفسی و ... که در نوزادان سزارین شده گزارش شده، حرفی نزده‌اند؟!

ما قضاوتی در خصوص این حجم از کنمان‌کاری، خلاف‌گویی، عدم بازگو کردن حقایق در نظام سلامت زنان و اختصاصا در حوزه زایمان و ترویج عمل‌های سزارین نمی‌کنیم و عناوینی مانند تجارت با جان مادران با چشم‌داشت‌های مالی برای آن بکار نمی‌بریم اما قضاوت در این خصوص را بر عهده خود مادرانی که از این ناحیه متحمل دردها و عوارض غیرقابل جبرانی شده‌اند، می‌گذاریم.

بگذریم ... قصه پردرد و رنج خلاف‌گویی و دروغ‌نمایی درحوزه سزارین را به همین چند سطر خلاصه می‌کنیم تا در ادامه اشاره‌ای هم به ارتباط بین کاهش نرخ رشد جمعیت و سزارین داشته باشیم.

در موضوع افزایش نرخ رشد جمعیت، مولفه‌های مختلفی به‌صورت مستقیم و غیرمستقیم تأثیرگذار است از جمله مبانی فکری و اعتقادی یک جامعه، فاکتورها و عوامل اقتصادی و معیشتی، فرهنگ عمومی جامعه، اقتضائات زمانی و ... اما نکته‌ای که در میان مولفه‌های مؤثر در نرخ رشد جمعیت مغفول مانده و یا کمتر به آن توجه شده، **دقیقا نکته‌ای است که روز گذشته مقام معظم رهبری نسبت به آن تذکر و هشدار جدی دادند و آن موضوع «نظام سلامت زنان و نحوه انجام زایمان‌ها» در یک جامعه است.**

با این توضیح که در وضع حمل‌های طبیعی به واسطه متناسب بودن این نوع زایمان‌ها با وضعیت جسمانی مادران، امکان بازگشت سریع مادر بدون کوچک‌ترین عوارض جسمی و فیزیکی به حالت عادی قبل از بارداری فراهم است و وضع حمل طبیعی امکان بارداری و وضع حمل‌های مجدد به دفعات را از مادر سلب نمی‌کند؛ به این صورت که در زایمان‌های طبیعی، دفعات بارداری و وضع حمل تأثیری منفی بر بارداری‌های بعدی مادر نخواهد داشت (به استثنای محدودیت در سن مادران) و در وضع حمل‌های طبیعی، امکان بارداری مجدد حتی تا فرزند نهم و دهم نیز وجود خواهند داشت.

اما در موارد وضع حمل به وسیله عمل سزارین این موضوع به هیچ عنوان صدق نمی‌کند به این صورت که **به دلیل عوارض سنگین پس از عمل سزارین، این دسته از مادران از امکان بارداری و وضع حمل‌های متعدد، عملا محروم خواهند شد** و اصولا شرایط فیزیکی و جسمی این دسته از مادران پس عمل اول سزارین، امکان فرزندآوری بیش از دو مرتبه را به این دسته از مادران نخواهد داد!

یعنی مادرانی که فرزند نخست آنها از طریق عمل سزارین متولد می‌شود، وضع حمل بعدی آنها نیز محکوم به عمل سزارین مجدد خواهد بود و پس از آن عملاً به لحاظ شرایط خاص جسمی مادر، امکان بارداری مجدد و سزارین مجدد را نخواهند داشت.

با این اوصاف تکلیف دغدغه‌ای مانند افزایش نرخ رشد جمعیت با جامعه‌ای که نیمی از مادران آن، فرزندان نخست خود را از طریق سزارین به دنیا آورده‌اند، مشخص است؛ پرواضح است که پیگیری مسئله افزایش جمعیت و فرزندآوری بیشتر با مادرانی که با کابوسی به نام سزارین دست‌وپنجه نرم کرده‌اند، به یک رویا و افسانه بیشتر شبیه است تا یک طرح عملی ...

اما در خصوص هر یک از سرفصل‌های که در این موجز به آن به‌صورت کاملاً مختصر و کوتاه اشاره شد، مطالب مفصل و ناگفته‌های بسیاری است که برای هر یک، فرصتی مقتضی را می‌طلبد که به شرط حیات و توفیق به‌صورت جداگانه به هر یک از آنها خواهیم پرداخت.

یادداشت از: جابر سعادت‌ی صدر

<http://archive.snn.ir/NSite/FullStory/?Id=312738>

چاپ خبر